

Asia: VN/13663/2022

Luonnokset: Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden vihreän siirtymän hankkeiden väliaikaisesta etusijamenettelystä aluehallintovirastojen lupakäsittelyssä vuosina 2023—2025 ja hallintotuomioistuimissa vuosina 2023-2027 ja asetus selvityksen sisällöstä

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne AVI-käsittelylain pykäluonnoksesta, uusi 2 a ja 2 b ja niiden perustelut

Pykälässä on lueteltu hankkeet, joille annettaisiin menettelyllinen etusija suhteessa muihin aluehallintoviraston ratkaistaviksi saapuneisiin ympäristölupahakemuksiin ja vesilain mukaisiin lupahakemuksiin.

Vesilaitosyhdistys pitää hyvänä vihreän siirtymän hankkeiden nykyistä nopeampaa lupakäsittelyä. Lueteltujen hankkeiden lupakäsittelyn asettaminen etusijalle yhteiskunnan toiminnan ja huoltovarmuuden kannalta merkittävien vesihuoltohankkeiden lupakäsittelyn keston kustannuksella ei kuitenkaan ole perusteltua, Menettely pitkittäisi entisestään tällaisten välttämättömien ja pitkän valmistelun vaativien hankkeiden toteutusta. Ehdotamme ensisijaisesti, että menettelyllinen etusija annetaan esityksessä lueteltujen hankkeiden lisäksi myös huoltovarmuuden kannalta tärkeille vesihuoltohankkeille, jotka varmistavat yhdyskuntien vedenhankintaa ja ihmisten terveyden ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukaista jätevedenpuhdistusta. Toinen vaihtoehto on rajata kyseiset vesihuoltohankkeet etusijamenettelyn ulkopuolelle, eli että pykälässä lueteltujen hankkeiden etusija ei päde suhteessa tällaisiin vesihuoltohankkeisiin.

Suomessa on edelleen asutuskeskuksia, joiden vedenhankinta on yhden vesilähteen varassa. Esimerkiksi näiden kuntien vesihuollon huoltovarmuuden parantamiseen tähtäävien hankkeiden lupamenettelyt ja valitusprosessit eivät saa viivästyä vihreän siirtymän hankkeille ehdotetun etusijamenettelyn myötä. Vedenhankinnan turvaamiseen tähtäävien hankkeiden lupakäsittely vie selvityksineen, lupakäsittelyssä ja usein myös valitusten vuoksi vähintään vuosia. Luvan saamisen jälkeen usein maantieteellisesti laajan järjestelmän rakentaminen voi kestää vielä vuosia. Ilmastonmuutos ja muuttoliike aiheuttavat joillekin paikkakunnille aiempaa suurempaa painetta vedenhankinnan turvaamiseen ja pitkät lupaprosessit haastavat näiden hankkeiden toteuttamisen

tarvittavassa aikataulussa. Tarve kiireelliselle vedenhankinnan kehittämiseksi voi syntyä myös olemassa olevan raakavesilähteen pilaantumisen myötä.

Vesihuoltolaitosten kiertotaloutta tukevien hankkeiden lupapäätösten sujuva läpimeno etusijamenettelyn kautta tulee varmistaa. Erityisesti ravinteiden kierrätyksen hankkeissa toteutuvat kiertotalouden lisäämisen lisäksi myös huoltovarmuuden edistäminen ja on tärkeää, että myös nämä hankkeet luetaan mukaan etusijamenettelyn piirissä oleviin hankkeisiin.

Lausuntonne vesilain pykäläluonnoksesta, uusi 15 luvun 4 a ja sen perustelut

Mikäli yhteiskunnan huoltovarmuuden kannalta merkittävät vesihuoltohankkeet ja vesihuoltolaitosten kiertotaloutta tukevat hankkeet otetaan AVI-käsittelylaissa etusijamenettelyn piiriin, ehdotettu pykäläluonnos on soveltuva ja tukee vesihuollon välttämättömien hankkeiden toteutusta.

Mikäli Vesilaitosyhdistyksen ensisijaisesti ehdottamaa lisäystä etusijamenettelyn piiriin kuuluviin hankkeisiin ei tehdä, mutta vesihuollon huoltovarmuuden kannalta merkittävät hankkeet rajataan AVI-käsittelylain kohdassa toissijaisesti lausumamme mukaisesti etusijamenettelyn ulkopuolelle, samansisältöinen rajausta tarvitaan myös valitusasioiden käsittelyyn kiireellisenä.

Lausuntonne ympäristönsuojelulain pykäläluonnoksesta, uusi 197 a ja sen perustelut

Mikäli yhteiskunnan huoltovarmuuden kannalta merkittävät vesihuoltohankkeet ja vesihuoltolaitosten kiertotaloutta tukevat hankkeet otetaan AVI-käsittelylaissa etusijamenettelyn piiriin, ehdotettu pykäläluonnos on soveltuva ja tukee vesihuollon välttämättömien hankkeiden toteutusta.

Mikäli Vesilaitosyhdistyksen ensisijaisesti ehdottamaa lisäystä etusijamenettelyn piiriin kuuluviin hankkeisiin ei tehdä, mutta vesihuollon huoltovarmuuden kannalta merkittävät hankkeet rajataan AVI-käsittelylain kohdassa toissijaisesti lausumamme mukaisesti etusijamenettelyn ulkopuolelle, samansisältöinen rajausta tarvitaan myös valitusasioiden käsittelyyn kiireellisenä.

Lausuntonne maankäyttö- ja rakennuslain pykäläluonnoksesta, uusi 188 a ja sen perustelut

-

Lausuntonne luonnoksen sisältyvistä siirtymäsäännöksistä (ns. AVI-käsittelylaki ja MRL)

-

Lausuntonne hallituksen esitysluonnoksesta muilta osin

Vesilaitosyhdistys kannattaa ja pitää tärkeänä esityksen tavoitteena olevaa vihreää siirtymää tukevien investointien vauhdittamista. Näiden hankkeiden lupakäsittelyn asettaminen etusijalle yhteiskunnan toiminnan ja huoltovarmuuden kannalta merkittävien vesihuoltohankkeiden suhteen ei kuitenkaan ole perusteltua ja pitkittää entisestään tällaisten välttämättömien hankkeiden toteutusta.

Ehdotuksen vaikutustenarvioinnista puuttuu tarkastelu etusijamenettelyn vaikutuksia muiden lupahakemusten ja valitusten käsittelyyn ja näiden käsittelyaikojen todennäköisen pitenemisen seurauksena syntyviä mahdollisia vaikutuksia huoltovarmuuteen, ympäristöön tai talouteen. Vesihuollon tärkeiden hankkeiden viivästymisellä on vaikutuksia yhteiskunnan huoltovarmuuteen ja usein myös ympäristöön.

Lausuntonne asetusluonnoksesta ja perustelumuiistiosta

-

Liikanen Riina
Suomen Vesilaitosyhdistys ry